Elaborat conform Anexei 2 la Ordinul MEC nr. 511/2026

Literatura universală
Clasa: a X-a
Sesiunea de vară
Competențe specifice:
CS 1. Interpretarea textelor literare de referință prin raportarea la epocă/curent literar sau mișcare literară, asumându-și valori general-umane.
CS 2. Valorificarea experiențelor de lectură în abordare inter-/transdisciplinară, manifestând respect, toleranță pentru diversitatea culturală.
CS 3. Exprimarea identității culturale proprii în context universal, dovedind interes și implicare în dialogul intercultural și literar.

Unități de conținut
LITERATURA EVULUI MEDIU
Poemul eroic
Romanul cavaleresc

I. Privire de ansamblui asupra literaturii Evului Mediu

Nr.	Item posibil	Răspuns așteptat	Punctaj acordat
CUNOAȘTERE și ÎNȚELEGERE			
1.	Plasează în enunțuri, care să ilustreze înțelegerea, cuvintele: *Evul Mediu, trubadur, sonet.*	Se vor accepta enunțuri logice care să ilustreze înțelegerea cuvintelor propuse.	**6 puncte** **2+2+2** Câte 2 puncte pentru fiecare enunț logic și ilustrativ.
2.	Indică trei trăsături ale unui cavaler medieval.	Se vor acepta oricare trăsături de tipul: *frumos, elegant, curajos, demn, politicos, manierat, devotat* etc.	**3 puncte** **1+1+1** Câte 1 punct pentru fiecare trăsătură potrivită tipului de personaj.
3.	Explică, într-un enunț dezvoltat, asemănarea dintre *poemul eroic medieval* și *romanul cavaleresc*.	Se vor acepta răspunsuri în limita teoriei literare actuale.	**4 puncte** **2+1+1** Câte 1 punct (1+1) pentru definirea specificului fiecărei noțiuni. 1 punct pentru formularea asemănării. 1 punct pentru elaborarea răspunsului.

4.	Numește cele trei părți ale *Divinei Comedii*, scrisă de Dante Alighieri, în ordinea lor compozițională.	*Infernul, Purgatoriul, Paradisul*	**4 puncte** **3+1** Câte 1 punct pentru fiecare parte numită corect. 1 punct pentru respectarea structurii generale a operei.
5.	Formulează o diferență dintre literatura Antichității și cea a Evului Mediu.	Se va accepta orice trăsătură a celor două perioade care să sublinieze diferența dintre ele, în limita teoriei și istoriei literare.	**4 puncte** **2+2** Câte 2 puncte (2+2) pentru fiecare trăsătură formulată clar, în antiteză cu cealaltă.
APLICARE și ANALIZĂ			
6.	Motivează, în 2-3 enunțuri, prezența numelor proprii în titlurile poemelor eroice: *Cântecul Nibelungilor, Cântecul Cidului, Cântecul lui Roland, Cântec despre oastea lui Igor.*	Se va considera corect un răspuns care va sublinia valoarea de admirație sugerată de numele proprii, intenția de construire a unui erou.	**3 puncte** **1+2** 1 punct pentru stabilirea valorii antroponimice a substantivelor proprii. 2 puncte pentru comentarea adecvată și raportată la specie a numelor eroilor.
7.	Definește specia *cântec,* justificând preferința literaturii medievale pentru această specie.	Se va acepta o definiție în limita teoriei literare în vigoare. Argumentarea preferinței va avea la bază relația dintre intenția poemului eroic de preamărire, de cântare a vitejiei personajului.	**4 puncte** **2+2** 2 puncte penru definirea corectă (1) și completă (1) a speciei. 2 puncte pentru argumentarea clară (1) și justificată (1) a preferinței.
8.	Omul eroic medieval este asemănat cu o „sabie ce nu se frânge”. Comentează sugestia simbolului ***sabie***, subliniindu-i relația cu literatura cavalerească, într-un text coerent de 4-5 rânduri.	Se va accepta un răspuns în care: - este relevată semnificația simbolului în general; - este interpretată semnificația contextuală, prin raportare la *literatura cavalerească*.	**4 puncte** **2+2** 2 puncte pentru relevarea semnificației simbolului în general. 2 puncte pentru interpretarea semnificației simbolice în contextul curentului.
SINTEZĂ, EVALUARE și CREARE			
9.	Motivează, în spațiul rezervat, preferința perioadei analizate pentru *modele*	Se va accepta un răspuns în care:	**6 puncte** **2+2+2**

	demne de urmat, făcând referință la un text literar care conține un personaj potrivit pentru acest rol.	- este relevată semnificația *omului-model* în textele medievale; - este reperat un exemplu de text care conține un personaj-model; - este interpretată valoarea acestuia în textul ales; - este prezentat un exemplu relevant care să dovedească integritatea personajului.	2 puncte pentru comentarea semnificației *omului-model* în textele medievale. 2 puncte pentru referința exactă la un text literar, numind titlul (1) și personajul (1). 2 puncte pentru interpretarea valorii personajului în textul ales, prin referințe concrete.
10.	Exprimă-ți opinia, formulând un text coerent de 8-10 rânduri, privind nevoia de recuperare sau demodarea modelului eroic medieval în lumea contemporană, cu două argumente.	Se va accepta un răspuns în care: - este formulat un punct de vedere care vizează problema enunțată; - sunt formulate două argumente valide, diferite.	**8 puncte** **2+4+2** 2 puncte pentru exprimarea clară, explicit formulată a opiniei în raport cu problema enunțată. Câte 2 puncte (2+2) pentru fiecare argument valid, clar formulat. 2 puncte pentru respectarea cerințelor față de textul de opinie (conectori, concluzie, structurare pe alineate).
11.	Propune un titlu potrivit pentru o emisiune radio/TV/online menită să promoveze literatura Evului Mediu.	Se va accepta oricare titlu sugestiv, relaționat cu specificul perioadei și al literaturii Evului Mediu.	**2 puncte** **1+1** 1 punct pentru relația titlului propus cu literatura medievală. 1 punct pentru formula de titlu media.

II. Analiza unui fragment de poem eroic

Citește fragmentul propus și realizează în baza lui următorii itemi:

Ximena
Rodrig, ah, ai dreptate, cu toată vrăjmășia,
Nu pot blama pe-acela ce-și face datoria.
Știu ce se cheamă cinste și cum înflăcărează

Asemenea insultă o inimă vitează.
Tu n-ai făcut, firește, decât ce se cădea,
Dar mi-arătași de-asemeni și datoria mea;
Funesta-ți vitejie mi-arată prin avânturi
Cum îți răzbuni un tată și-onoarea cum ți-o mântui.
Aceeași râvnă cată la rândul meu să pun
Onoarea să mi-o mântui, pe tata să-l răzbun.
Cumplita datorie ce inima mi-o rumpe
Mă-mpinge la jertfirea vieții tale scumpe,
Căci, oricât țin la tine, Rodrig, nu aștepta
Să simt o lașă milă față de crima ta.
Și-oricât iubirea noastră ar vrea să mă reție,
Voi ști să dau dovadă de-aceeași bărbăție.

DON RODRIGO
Nu pregeta atuncea să faci ce ești datoare
Spre-a împlini o jertfă atât de-nălțătoare!
Mândria ta îmi cere viața – vin' și-o ia!
Osânda-mi va fi dulce și dulce moartea mea!
S-aștepți până ce legea își va rosti sentința
E să-mi întârzii moartea și ție biruința.
Prea fericit muri-voi, răpus de brațul tău!

(Pierre Corneille. „*Cidul”*)

Nr.	Item posibil	Răspuns așteptat	Punctaj acordat
CUNOAȘTERE și ÎNȚELEGERE			
1.	Oferă câte un sinonim contextual pentru verbele: *a pregeta, a întârzia, a râvni.*	Se vor accept sinonime contextuale, conform dicționarului.	**3 puncte** **1+1+1** Câte 1 punct pentru fiecare sinonim potrivit contextual.
2.	Explică, în câte un enunț, ortogramele „funesta-ți” și „muri-voi”.	Se vor accepta explicații ale ortogramelor, conform normelor gramaticale.	**4 puncte** **2+2** Câte 2 puncte pentru fiecare enunț explicit (1), care va explica ortograma (1).
3.	Plasează în enunțuri ilustrative expresiile: *inimă vitează* și *cumplita datorie*.	Se vor accepta enunțuri logice, care să ilustreze înțelegerea expresiilor.	**4 puncte** **2+2** Câte 2 puncte pentru fiecare enunț explicit (1), care va ilustra sensul expresiei (1).

4.	Numește personajele fragmentului.	Ximena și Rodrigo	**2 puncte** Câte 1 punct pentru fiecare personaj.
5.	Rezumă, în 3-4 rânduri, conflictul dintre personajele fragmentului.	Se va accepta un răspuns care rezumă conflictul dintre personaje: dragostea și nevoia de răzbunare a părintelui, fără utilizarea citatelor; redă informația prin verbe și pronume la persoana a III-a; este respectată limita de întindere.	**4 puncte** **1+1+1+1** 1 punct pentru redarea informațiilor esențiale, fără utilizarea citatelor. 2 puncte pentru rezumarea completă a conflictului. 1 punct pentru folosirea formelor gramaticale adecvate (pronume, verbe, la persoana a III-a). 1 punct pentru respectarea limitei de întindere.
APLICARE și ANALIZĂ			
6.	Comentează, în trei enunțuri, valoarea interjecției din text, prin raportare la personaj și la caracterul poemului eroic.	Se va accepta un comentariu în care va fi elucidată valoarea afectivă a interjecției „ah” și caracterul declarativ, solemn al poemului eroic.	**4 puncte** **1+3** 1 punct pentru identificarea interjecției. 3 puncte pentru comentarea efectului stilistic (1) al acesteia raportat la personaj (1) și specie (1).
7.	Motivează, în două enunțuri, abundența semnelor exclamării în replica lui Don Rodrigo.	Se va accepta un comentariu în care va fi elucidată sugestia artistică a exclamațiilor, cu raportare la caracterul personajului, la intenția/starea acestuia, la specie etc.	**4 puncte** **3+1** 3 puncte pentru comentarea efectului stilistic (1) al semnului de punctuație, raportat la circumstanțele textului (2). 1 punct pentru respectarea limitei de întindere.
8.	Comentează, în 5-6 rânduri, figura de stil *lașă milă,* numindu-i tipul.	Se va accepta un răspuns în care: - este numit tipul figurii de stil; - este evidențiată sugestia contextuală a figurii de stil analizate.	**4 puncte** **1+3** 1 punct pentru numirea tipului figurii de stil.

			3 puncte pentru comentarea adecvată și nuanțată a sugestiei contextuale.
9.	Dedu atitudinea personajului masculin față de moarte, sprijinindu-ți răspunsul cu o referință textuală.	Se va accepta un text care va numi atitudinea personajului față de moarte, cu o referință textuală relevantă.	**3 puncte** **1+2** 1 punct pentru numirea atitudinii. 2 puncte pentru comentarea logică (1) și justificată cu text a acesteia (1).
SINTEZĂ, EVALUARE și CREARE			
10.	Formulează, în baza textului, o datorie a copiilor față de părinți, susținută de curentele culturale timpurii.	Se vor accepta formulări cu cuvinte proprii ale datoriei filiale, conform textului, clară și sprijinită cu un citat ilustrativ din fragment.	**3 puncte** **2+1** 2 puncte pentru formularea datoriei filiale, conform textului (1) și clar exprimată (1). 1 punct pentru citatul ilustrativ.
11.	Justifică, prin evidențierea unei trăsături a curentului, preferința textului eroic/cavaleresc pentru conflictele exterioare, într-un text coerent de 5-6 rânduri.	Se va accepta un răspuns în care: - este menționată o trăsătură a curentului; - este comentat specificul conflictului exterior; - sunt relaționate aceste aspecte.	**5 puncte** **2+2+1** 2 puncte pentru formularea corectă (1) și completă (1) a trăsăturii curentului; 2 puncte pentru elucidarea specificului conflictului exterior (1) și potrivirea lui cu trăsătura enunțată (1). 1 punct pentru coerența textului.
12.	Comentează, într-un text coerent, motivul *răzbunării* din acest fragment, făcând referință la un curent cultural care o promovează și la un alt text care îl conține.	Se va accepta un răspuns în care: - este relevată semnificația motivului literar al *răzbunării* în textul dat; - este consemnat un reper textual concret; - este reperat un element din text prin care se exprimă acest motiv;	**8 puncte** **2+1+1+2+2** 2 puncte pentru comentarea semnificației motivului literar al *răzbunării* în textul analizat. 1 punct pentru consemnarea reperului textual. 1 punct pentru numirea literaturii medievale, a umanismului și clasicismului drept promotor.

		- este numită literatura medievală/umanismul/ clasicismul, drept curent cultral care promovează datoria de a răzbuna o insultă; - este ales adecvat textul de referință; - este interpretat același motiv în textul ales; - este prezentat un exemplu relevant.	2 puncte pentru referința exactă la textul ales pentru comparație, numind titlul (1) și autorul (1). 2 puncte pentru interpretarea motivului în textul ales, prin referințe concrete.
13.	Exprimă-ți, în spațiul rezervat, opinia față de sacrificarea iubirii în numele demnității și onoarei, cu două argumente.	Se va accepta un răspuns în care: - este formulat un punct de vedere care vizează problema enunțată; - sunt formulate două argumente distincte.	**6 puncte** **2+4** 2 puncte pentru exprimarea clară, explicit formulată a opiniei în raport cu problema enunțată. Câte 2 puncte (2+2) pentru fiecare argument clar, pertinent.
14.	Scriitorul clasic P. Corneille s-a inspirat din poemul eroic medieval *Cântecul Cidului*. Exprimă-ți, în spațiul rezervat, opinia față de importanța surselor de inspirație calitative în realizarea unui produs, referindu-te la o experiență școlară proprie.	Se va accepta un răspuns în care: - este formulat un punct de vedere care vizează problema enunțată; - este reperat un exemplu din experiența școlară proprie.	**4 puncte** **2+2** 2 puncte pentru exprimarea clară, explicit formulată a opiniei în raport cu problema enunțată. 2 puncte pentru o referință relevantă, concretă, inclusă coerent în argumentare.
15.	Încadrează fragmentul într-un gen literar, aducând două argumente.	Se va accepta un răpuns care conține: - numirea genului dramatic al fragmentului; - două argumente pentru a demonstra apartenența textului la genul dramatic; - două secvențe ilustrative din text.	**5 puncte** **1+2+2** 1 punct pentru numirea corectă a genului. Câte 1 punct (1+1) pentru fiecare argument formulat corect.

			Câte 1 punct (1+1) pentru fiecare exemplu plauzibil din text.
16.	Încadrează fragmentul în specia poemului eroic, aducând două argumente.	Se va accepta un răpuns care conține: - două argumente pentru a demonstra specificul de *poem eroic* al fragmentului; - două secvențe ilustrative din text.	**4 puncte** **2+2** Câte 1 punct (1+1) pentru fiecare argument formulat corect. Câte 1 punct (1+1) pentru fiecare exemplu plauzibil din text.
17.	Descrie, în cheia contextului istoric, aspectul fizic al unuia dintre personaje, completând spațiul rezervat.	Se va accepta un text descriptiv, care să respecte cerințele față de acest tip de compunere și față de cerința itemului.	**6 puncte** **1+1+2+2** 1 punct pentru că este descris aspectul fizic al personajului. 1 punct pentru respectarea cronotopului. 2 puncte pentru respectarea rigorilor descrierii. 2 puncte pentru coerența (1) și complexitatea (1) textului elaborat.
18.	Numește titlul și autorul unui text care conține un personaj pe care ți l-ai alege drept model, precizând o trăsătură și o valoare a acestuia, care ți-a condiționat alegerea. *Titlul:* *Autorul:* *Personajul:* *Trăsătura:* *Valoarea umană:*	Se va accepta un răspuns care va completa rubricile solicitate.	**5 puncte** **1+1+1+1+1** 1 punct pentru titlul textului. 1 punct pentru autorul acestuia. 1 punct pentru personaj. 1 punct pentru trăsătura indicată, demnă de urmat. 1 punct pentru valoarea umană numită, demnă de respectat.
19.	Pornind de la afirmația lui Voltaire că: „a-l iubi pe ucigașul tatălui tău și a dori răzbunarea acestei crime este un lucru admirabil.”, scrie un eseu	Se va accepta un eseu structurat conform reperelor propuse, cu referire la citat și cu organizarea logică a ideilor.	**18 puncte** **4+1+6+4+2+1** Câte 2 puncte (2+2) pentru explicarea logică și pertinentă a conceptelor propuse.

	structurat de o pagină pe tema iubirii în fața obstacolelor impuse de destin. În textul tău vei: - descifra conceptele de *iubire* și *obstacole impuse de destin*; - elucida conflictul dintre aceste două concepte; - face referință la două cupluri din literatura universală/română care s-au confruntat cu dilema respectivă, indicând titlul și autorul textului; - susține fiecare referință cu câte un exemplu concret din text; - exprima propria opinie în raport cu dilema discutată.		1 punct pentru elucidarea conflictului dintre concepte. Câte 3 puncte (3+3) pentru referințele literare: titlul, autorul, cuplul numit. Câte 2 puncte (2+2) pentru comentarea dilemelor cuplurilor de referință. Câte 1 punct (1+1) pentru exemplele concrete și potrivite temei. 1 punct pentru exprimarea opiniei proprii în raport cu tema eseului.

Unități de conținut
RENAȘTEREA și UMANISMUL
Lirica renascentistă
Sonetul
Teatrul renascentist
Personajul umanist

I. Privire de ansamblu asupra literaturii din Epoca Renașterii

Nr.	Item posibil	Răspuns așteptat	Punctaj acordat
CUNOAȘTERE și ÎNȚELEGERE			
1.	Clasifică următoarele titluri (*Decameronul, Othello, Cantonierul, Romeo și Julieta*) pe genurile literare din care fac parte: *Liric:* *Epic:*	Se vor considera corecte titlurile înscrise în dreptul genului din care fac parte.	**4 puncte** **1+1+1+1** Câte 1 punct pentru fiecare răspuns corect.

	Dramatic:		
2.	Subliniază în lista propusă titlurile scrise de W. Shakespeare. *Hamlet, Lusiada, Tristan și Isolda, Regele Lear, Visul unei nopți de vară, Utopia, Andromaca, Macbett.*	Se vor acepta titlurile: *Hamlet, Regele Lear, Visul unei nopți de vară, Macbett*	**4 puncte** **1+1+1+1** Câte 1 punct pentru fiecare titlu subliniat corect.
3.	Unește în trei titluri literare numele proprii, completându-le cu cuvintele lipsă: *Antoniu, Mancha, Pantagruel, Don Quijote, Cleopatra, Gargantua*.	*1. Antoniu și Cleopatra* *2. Iscusitul/Ingeniosul hidalgo Don Quijote de la Mancha* *3. Gargantua și Pantagruel*	**6 puncte** **3+3** Câte 1 punct (1+1+1) pentru construirea perechilor. Câte 1 punct (1) pentru indicarea completă a titlurilor.
4.	Explică, într-un enunț dezvoltat, înțelegerea unuia dintre principiile fundamentale ale renascentismului: *- dezvoltarea liberă a persoanei;* *- autonomia spirituală;* *- aspirația către omul universal;* *- înclinarea spre cunoașterea științifică.*	Se va accepta o explicație logică și explicită, în conformitate cu principiul ales.	**2 puncte** 2 puncte pentru explicația plauzibilă și explicită a unui principiu.
5.	Definește **sonetul**, numind doi autori (din literatura universală și română) care au cultivat această specie.	Se va acepta o definiție în limita teoriei literare în vigoare. Autorii numiți trebuie să reprezinte specia și să fie unul român și unul universal.	**4 puncte** **2+2** 2 puncte penru definirea corectă (1) și completă (1) a speciei. Câte 1 punct (1+1) pentru fiecare autor reprezentativ.
APLICARE și ANALIZĂ			
6.	Elaborează, în 4-5 rânduri, portretul moral al *omului Renașterii*, cu indicarea a două trăsături dominante.	Se vor accepta trăsături care corespund principiilor renascentiste.	**4 puncte** **2+2** 2 puncte (1+1) pentru indicarea trăsăturilor dominante. 2 puncte pentru coerența și pertinența textul descriptiv.

7.	Francesco Petrarca, întemeietorul umanismului, este reprezentat purtând o cunună de laur. Comentează sugestia acestui simbol, relaționându-l cu altul din imagine, prin raportare la *Umanism*. 	Se va accepta un răspuns în care este interpretată semnificația generală a simbolului, relaționat cu simbolul *carte*, prin raportare la specificul umanismului.	**6 puncte** **2+1+1+1+1** 2 puncte pentru relevarea semnificației simbolului *cunună de laur* în general. 1 punct pentru identificarea altui simbol în imagine. 1 punct pentru relaționarea celor două simboluri. 1 punct pentru raportarea la curent. 1 punct pentru redactarea coerentă a comentariului.
8.	Explică, într-un enunț dezvoltat, diferența dintre *morala explicită* și *morala implicită* a unui text literar.	Se va accepta o explicație în limita sensurilor cuvintelor antitetice.	**2 puncte** **1+1** Câte 1 punct pentru explicarea fiecărui concept.
9.	Motivează, în 3-4 rânduri, proveniența aristocrată a personajelor umaniste, aducând două exemple.	Se va accepta un răspuns în care este justificată proveniența aristocrată a personajelor în concordanță cu principiile umanismului.	**4 puncte** **2+2** 2 puncte pentru justificarea plauzibilă (1), în concordanță cu specificul curentului (1). Câte 1 punct (1+1) pentru fiecare exemplu de personaj.
SINTEZĂ, EVALUARE și CREARE			
10.	Interpretează, în spațiul rezervat, motivul literar al *femeii-trofeu* în textele Renașterii, făcând referință la misiunea eroului masculin de a o cuceri, cu un exemplu de un text literar care conține acest motiv.	Se va accepta un răspuns în care: - este relevată semnificația motivului literar al *femeii-trofeu* în textele Renașterii; - este menționată misiunea de cuceritor a personajului masculin; - este reperat un exemplu de text care conține acest motiv;	**7 puncte** **3+2+2** 3 puncte pentru comentarea semnificației motivului literar al *femeii-trofeu* în textele Renașterii, menționarea relației acesteia cu personajul masculin. 2 puncte pentru referința exactă la un text literar, numind titlul (1) și autorul (1).

		- este interpretat motivul în textul ales; - este prezentat un exemplu relevant.	2 puncte pentru interpretarea motivului în textul ales, prin referințe concrete.
11.	Angajând cunoștințele de la diverse materii școlare, elaborează un text coerent de o pagină despre importanța Renașterii în cultura civilizației umane, referindu-te la oricare trei aspecte ale acesteia: *literatură, pictură, știință, politică, religie, filozofie etc.*, cu câte un reprezentant al fiecăruia.	Se va accepta un text în care: - este elucidată valoarea Renașterii în istoria civilizației umane; - sunt numite și comentate trei aspecte ale fenomenului cultural; - sunt angajați, argumentat, trei reprezentanți, câte unul pentru fiecare aspect menționat.	**16 puncte** **2+6+6+2** 2 puncte pentru localizarea explicită (1) și argumentată a curentului în istoria civilizației umane. 6 puncte (2+2+2) pentru numirea și descifrarea a trei aspecte de dezvoltare a curentului. 6 puncte (2+2+2) pentru numirea și justificarea importanței personalităților de referință. 2 puncte pentru organizarea în scris a ideilor.
12.	Scrie, în limita a 10 rânduri, textul unei pledoarii în numele **Omului**, subliniind două puncte forte ale speciei umane.	Se va accepta un text, care să susțină valoarea umană, subliniindu-i punctele forte de specie superioară. Vor fi respectate rigorile tipului de text solicitat.	**7 puncte** **4+2+1** Câte 2 puncte pentru sublinierea (1) și comentarea explicită (1) a punctelor forte ce demonstrează importanța omului în Univers. 2 puncte pentru tonalitatea laudativă, elogioasă, solemnă, convingătoare a pledoariei. 1 punct pentru structurarea textului.

II. Analiza unui sonet renascentist

Citește textul propus și realizează în baza lui următorii itemi:

XXXVI
De-aș fi crezut că moartea mă descarcă

de chinul dragostei ce nu mai speră,
mi-aș fi-ngropat cu mâna mea severă
și trupul frânt, și dorul ce-l încearcă.
Dar pentru că mă tem c-aș trece-n barcă
din sfera unui plâns în altă sferă,
dincoace de strâmtoarea austeră,
nu-s nici aici și nici dincolo, parcă.
E mult de când trebuia s-aud cum zburdă
săgeata cea din urmă, nemiloasă,
ce-ntr-un alt sânge-nfiptă se vopsește.
Și-l rog pe Amor, și pe marea surdă,
ce doar culoarea ei pe chip mi-o lasă,
dar să mă cheme nu-și mai amintește.

(Francesco Petrarca)

Nr.	**Item posibil**	**Răspuns așteptat**	**Punctaj acordat**
CUNOAȘTERE și ÎNȚELEGERE			
1.	Transcrie din poem trei determinative, cu valoare de epitet, împreună cu termenul regent.	Se vor accepta determinativele+termenul regent din listă: *mână severă, trupul frânt, strâmtoarea austeră, săgeata nemiloasă, marea surdă.*	**3 puncte** **1+1+1** Câte 1 punct pentru fiecare sintagmă transcrisă corect.
2.	Numește tipul de rimă, cu două exemple din text.	Rimă inelară/îmbrățișată, cu oricare două perechi de cuvinte rimate.	**3 puncte** **1+2** 1 punct pentru numirea tipului de rimă. Câte 1 punct (1+1) pentru fiecare pereche ilustrativă.
3.	Extrage din poem două secvențe care denotă prezența eului liric.	Se vor accepta verbele și pronumle la persoana I.	**2 puncte** **1+1** Câte 1 punct pentru fiecare secvență extrasă corect.
4.	Știind că Tudor Vianu susține: „Om al Renașterii este mai ales Petrarca prin contactul activ cu antichitatea...”, prezintă, în două enunțuri dezvoltate, unul dintre simbolurile mitologice:	Se va accepta un răspuns care va rezuma esența unui simbol, cu referire la personajul mitologic și relația acestuia cu obiectul reprezentativ: luntre, arc și săgeată. Se va preciza semnificația simbolului.	**4 puncte** **2+2** 2 puncte pentru prezentarea completă a esenței simbolului într-un enunț coerent.

	luntrea lui Caron, săgeata lui Amor.		2 puncte pentru precizarea semnificației acestuia într-un enunț logic (1), care îi va explica sensul valid (1).
APLICARE și ANALIZĂ			
5.	Explică valoarea stilistică a condiționalului din debutul poemului, într-un enunț dezvoltat.	Se va accepta un răspuns care va descifra valoarea stilistică a condiționalului din primul vers (*de-aș fi crezut*), cu referire la starea eului liric.	**3 puncte** **1+2** 1 punct pentru identificarea condiționalului. 2 puncte pentru comentarea adecvată, nuanțată a valorii stilistice a formei gramaticale.
6.	Interpretează, în 3-4 rânduri, insistența negațiilor de la finalul strofei a doua.	Se va accepta un răspuns care va descifra valoarea stilistică a negației (*nu, nici-nici*), cu intenția sublinierii stării disperate a eului liric.	**3 puncte** **1+2** 1 punct pentru identificarea negațiilor. 2 puncte pentru comentarea adecvată, nuanțată a valorii stilistice a acestora.
7.	Comentează, în 6-8 rânduri, simbolul **sferă** din strofa a doua, referindu-te la repetiția din același vers.	Se va accepta un răspuns în care: - este relevată semnificația simbolului în general; - este interpretată semnificația contextuală, prin raportare la repetiția din același vers.	**5 puncte** **1+2+2** 1 punct pentru relevarea semnificației simbolului în general. 2 puncte pentru formularea semnificației simbolice și interpretarea în context. 2 puncte pentru relaționarea cu repetiția.
8.	Analizează, în spațiul propus, starea eului liric din poem, cu două referințe textuale corespunzătoare.	Se va accepta un text în care: - este numită starea eului liric: *tristețe, suferință, disperare* etc.; - este interpretată starea numită și susținută cu două referințe.	**5 puncte** **1+2+2** 1 punct pentru identificarea stării. 2 puncte pentru comentarea acesteia. 2 puncte (1+1) pentru referințele textuale.
SINTEZĂ, EVALUARE și CREARE			

9.	Comentează, într-un text coerent, motivul *chinul dragostei* din acest fragment, făcând referință la un text liric din literatura română care îl conține, numind autorul.	Se va accepta un răspuns în care: - este relevată semnificația motivului literar al *chinului din dragoste* în textul dat; - este consemnat un reper textual concret; - este reperat un element din text prin care se exprimă acest motiv; - este ales adecvat textul liric de referință; - este interpretat același motiv în textul ales; - este prezentat un exemplu relevant.	**7 puncte** **2+1+2+2** 2 puncte pentru comentarea semnificației motivului literar al *chinului din dragoste* în textul analizat. 1 punct pentru consemnarea reperului textual. 2 puncte pentru referința exactă la textul liric ales pentru comparație, numind titlul (1) și autorul (1). 2 puncte pentru interpretarea motivului în textul ales, prin referințe concrete.
10.	Ținând cont de aranjarea în pagină a textului, încadrează-l într-o specie, definind-o.	*Sonet* Se va accepta o definiție în limita teoriei literare.	**3 puncte** **1+2** 1 punct pentru numirea speciei. 2 puncte pentru definirea, cu cel puțin două semne, a sonetului.
11.	Propune un titlu potrivit poemului, argumentându-ți într-un enunț opțiunea.	Se va accepta un titlu potrivit mesajului textului, însoțit de o explicație plauzibilă.	**4 puncte** **2+2** 2 puncte pentru un titlu sugestiv și potrivit textului. 2 puncte pentru o explicație clară, coerentă și argumentată, cu referire la elementele sonetului.
12.	Elaborează, în spațiul rezervat, textul unei posibile scrisori confesive a eului liric către un prieten, valorificând elemente din poem și respectând convențiile scrisorii.	Se va accepta textul unei scrisori, cu includerea elementelor din textul-suport: stări, cauze, așteptări etc. În text se vor utiliza convențiile acestui tip de compunere.	**8 puncte** **1+1+2+1+1+1+1** 1 punct pentru indicarea destinatarului. 1 punct pentru adresare. 2 punct pentru respectarea rolului propus și racordarea la textul-suport.

			1 punct pentru tonul confesiv și elegiac al textului. 1 punct pentru coerența textului scrisorii. 1 punct pentru organizarea textului în pagină. 1 punct pentru semnătură.

III. Analiza unui fragment de roman din epoca Renașterii

Citește textul propus și realizează în baza lui următorii itemi:

- Bagă de seamă, înălțimea ta – răspunse Sancho –, ăia care se văd acolo nu sunt uriași, ci mori de vânt, iar ce pare brațele lor sunt aripile, care, învârtite în vânt, fac să meargă piatra morii.

- Se vede bine – răspunse don Quijote – că nu ești instruit în materie de aventuri: sunt uriași, iar dacă ți-e frică, pleacă de-aici și roagă-te în răstimpul cât eu unul voi intra în luptă cruntă și inegală cu ei.

Și, zicând acestea, îi dădu pinteni calului său Rușinate, fără a mai lua seama la strigătele scoase de către scutierul său Sancho ca să-l pună-n gardă că, fără umbră de îndoială, cei pe care urma să-i atace erau mori de vânt, nicidecum uriași. El însă era atât de convins că erau uriași, că nici nu auzea strigătele scutierului său Sancho, nici nu apuca să vadă, deși era acum foarte aproape, ce anume erau, ci continua să strige în gura mare:

- Nu fugiți, lașe și nemernice creaturi, căci un cavaler de unul singur vă atacă.

Se iscă într-acestea un pic de vânt și aripile cele mari începură să se miște, iar don Quijote, văzând una ca asta, zise:

- Chiar dacă ați mișca mai multe brațe decât uriașul Briareu, tot aveți a mi-o plăti.

Și-așa zicând și încredințându-i-se din toată inima doamnei sale Dulcineea, căreia-i ceru să-l ajute la o asemenea ananghie, cu lancea cumpănită-n furchet, porni la atac în plin galop al lui Rușinate și se năpusti asupra celei dintâi mori din fața sa; și, dându-i o lovitură de lance în aripă, vântul i-o întoarse cu-atâta furie, încât îi făcu lancea zob, trăgându-i după sine pe cal și călăreț, care se duseră de-a rostogolul pe câmpie într-un hal fără de hal. Sancho Panza dădu fuga să-l ajute cât izbuti s-alerge asinul său și, când ajunse lângă el, îl văzu că nu se mai putea clinti: atât de tare dăduse cu el de pământ Rușinate.

(Miguel de Cervantes. *„Ingeniosul hidalg Don Quijote de la Mancha”*)

FURCHET – piesă metalică, asemănătoare unei furci, fixată la o barcă pentru a sprijini vâslele.

BRIAREU –un monstru cu o sută de brațe și cincizeci de capete, din mitologia greacă.

Nr.	Item posibil	Răspuns așteptat	Punctaj acordat
CUNOAȘTERE și ÎNȚELEGERE			
1.	Rescrie din fragment trei unități lexicale din câmpul semantic al cavalerului/cavaleriei.	Se vor accepta cuvinte: *lance, scutier, cal, călăreț, luptă, doamna inimii*.	**3 puncte** **1+1+1** Câte 1 punct pentru fiecare cuvânt potrivit câmpului semantic solicitat.
2.	Construiește câte un enunț, legat de întâmplarea din fragment, cu expresiile *a lua seama, a pune în gardă, a face zob.*	Se vor accepta oricare enunțuri logice, explicite, cu expresiile propuse, relaționate cu întâmplarea din fragment.	**6 puncte** **2+2+2** Câte 2 puncte pentru fiecare enunț relaționat cu textul (1), care ilustrează înțelegerea sensului expresiei (1).
3.	Rezumă, în două enunțuri, dialogul inițial.	Se va accepta un răspuns care reprezintă informația esențială din dialog, fără utilizarea citatelor; redă informația prin verbe și pronume la persoana a III-a; este respectată limita de întindere.	**4 puncte** **1+1+1+1** 1 punct pentru redarea informațiilor esențiale, fără utilizarea citatelor. 1 punct pentru rezumarea complete a dialogului. 1 punct pentru folosirea formelor gramaticale adecvate (pronume, verbe, la persoana a III-a). 1 punct pentru respectarea limitei de întindere.
4.	Regăsește în imaginea alăturată trei elemente prezente și în fragmentul de text, unindu-le într-un enunț propriu.	Elemente comune: *don Quijote, Sancho Panza, cal, asin, lance*. Se va accepta orice enunț logic care să le pună în relație.	**5 puncte** **3+2** Câte 1 punct (1+1+1) pentru fiecare element identificat. 2 puncte pentru enunțul logic (1) care să relaționeze cele trei elemente (1).

			
APLICARE și ANALIZĂ			
5.	Descrie, în spațiul propus, relația dintre personajele fragmentului, cu două referințe textuale.	Se va accepta un răspuns în care: - este explicată relația dintre cavaler și scutier, cu precizarea misiunii celui de-al doilea și descrisă potrivit textului: de subordonare, de respect, de grijă etc. - sunt selectate două secvențe care confirmă relația respectivă.	**6 puncte** **2+2+2** 2 puncte pentru descifrarea relației dintre personaje, cu indicarea rolurilor. 2 puncte pentru descrierea conform textului (1) și nuanțată (1) a relației. Câte 1 punct (1+1) pentru fiecare secvență textuală doveditoare.
6.	Demonstrează, cu două secvențe din fragment, că autorul utilizează tehnica umorului în romanul său.	Se vor accepta două secvențe care conturează situații amuzante, caraghioase.	**2 puncte** **1+1** Câte 1 punct pentru fiecare secvență extrasă corect și complet.
7.	Raportează eșecul personajului don Quijote din fragment la titlul romanului, formulând o intenție artistică.	Se va considera corect un răspuns care va menționa în ce constră eșecul momentului; va stabili antiteza cu *ingeniosul*/*iscusitul*; va menționa intenția renascentiștilor, interesați de logică și știință, de a critica romanele cavalerești.	**6 puncte** **2+2+2** 2 puncte pentru formularea esenței eșecului din fragment. 2 puncte pentru menționarea antitezei cu titlul romanului și comentarea acesteia. 2 puncte pentru formularea corectă (1) și explicită (1) a intenției artistice a curentului.

8.	Identifică tipul uman reprezentat de unul dintre personajele fragmentului, susținându-ți afirmația cu două citate din text, comentate în câte un enunț.	Se va accepta un răspuns în care: - este stabilit corect tipul uman reprezentat de personaj (*cavalerul idealist, naiv, visător, idealistul exaltat; servitorul lucid, pragmatic, șmecher și devotat* etc.) - sunt selectate două citate ilustrative, comentate explicit.	**5 puncte** **1+2+2** 1 punct pentru stabilirea tipului uman al personajului ales. 2 puncte pentru selectarea citatelor concludente din text. 2 puncte pentru comentarea lor explicită.
SINTEZĂ, EVALUARE și CREARE			
9.	Exprimă-ți, în spațiul rezervat, opinia față de dorința omului de a face ceva eroic, memorabil, de a se remarca prin ceva, referindu-te la o experiență proprie.	Se va accepta un răspuns în care: - este formulat un punct de vedere care vizează problema enunțată; - este reperat un exemplu din experiența proprie.	**4 puncte** **2+2** 2 puncte pentru exprimarea clară, explicit formulată a opiniei în raport cu problema enunțată. 2 puncte pentru o referință relevantă, concretă, inclusă coerent în argumentare.
10.	Citește ultima strofă din poemul „Don Quijote” de Lucian Blaga. „Ce zăreşti pe creste-nalte? Mori de vânt cu aripi albe? Ori sunt zmeii, năzdrăvanii? Ne aşteaptă – ce înfrângeri? Sau sunt morile doar îngeri ce-au căzut din cer prin Spanii?” Demonstrează, cu două dovezi textuale, că poetul român s-a inspirat din romanul lui M. de Cervantes, organizându-ți ideile într-un text coerent de 7-8 rânduri.	Se va accepta un răspuns care conține dovezi textuale relavante ce indică sursa de inspirație a autorului român din fragmentul analizat.	**6 puncte** **4+2** Câte 2 puncte (2+2) pentru fiecare dovadă textuală identificată și comentată. 2 puncte pentru organizarea coerentă și semnificativă a comentariului.
11.	Sorin Mărculescu, traducătorul romanului,	Se va accepta un răspuns în care sunt completate toate	**8 puncte** **2+2+2+2**

	afirmă: „La o mai dreaptă privire, fantasmagoriile lui Don Quijote nu sunt în esență rodul „nebuniei” lui, ci mai curând „nebunia” lui este o formă de luptă, un set de arme cavalerești în încercarea lui de dezvrăjire a lumii, de acțiune solitară împotriva falsificării marilor valori.” Numește două personaje (literatura universală și română) care luptă pentru salvarea unei valori, indicând numele textului, autorul și valoarea umană. 1. *Titlul:* *Autorul:* *Personajul:* *Valoarea umană:* 2. *Titlul:* *Autorul:* *Personajul:* *Valoarea umană:*	rubricile conform cerințelor itemului.	Câte 1 punct (1+1) pentru titlul indicat. Câte 1 punct (1+1) pentru numele autorului. Câte 1 punct (1+1) pentru numele personajului. Câte 1 punct (1+1) pentru valoarea umană potrivită personajului.
12.	„*Don Quijote* nu e numai un roman, primul din punct de vedere cronologic și calitativ dintre marile romane. Este *romanul romanelor*...”, spune A. Thibaudet. Comentează tautologia din citat, indicând două criterii/două cerințe care ar măsura valoarea unui roman, redactând un text coerent de 5-6 rânduri. N.B. Itemul poate fi dezvoltat, solicitându-se un eseu structurat sau argumentativ, cu referințe textuale, cu prezentarea propriei experiențe de lectură etc.	Se va considera corect un text care va identifica tautologia *romanul romanelor*, va comenta valoarea de hiperbolizare a importanței unei creații și va indica două criterii ce măsoară calitatea unui text: *stil, volum, inovație, rezistență în timp* etc.	**7 puncte** **1+1+4+1** 1 punct pentru identificarea tautologiei. 1 punct pentru comentarea sugestiei artistice. Câte 2 puncte (2+2) pentru fiecare criteriu formulat clar (1) și dezvoltat pertinent (1). 1 punct pentru coerența textului.

IV. Analiza unui fragment de teatru renascentist

Citește fragmentul propus și realizează în baza lui următorii itemi:

POLONIUS
Cum? Tot aici? Îmbarcă-te, Laert!
Hai, vântul a-nceput să umfle pânza,
Te-așteaptă toți. Fii binecuvântat
Și-nseamă-ți pe răboj aceste staturi:
Grai gândurilor nu le da, și, iar,
Pe cel nesocotit nu-l împlini.
Fii simplu, însă nicidecum vulgar.
Prietenii, o dată încercați,
Cu cercuri de oțel să-i legi de suflet;
Dar palma nu-ți bătători, purtând
Prieteni noi și nezburătăciți.
De ceartă fugi, dar când te-ai prins, dă piept,
Ca să-nspăimânți dușmanul. Să-i asculți
Pe toți, dar să vorbești numai cu unii.
Primește judecata orișicui,
Iar pe a ta păstrează-ți-o. Veșmântul
Să fie pe măsura pungii tale –
Nu fistichiu; bogat, nu fandosit –
Căci haina deseori pe om l-arată.
În Franța, mai ales prin strai cei mari
Și-arată strălucirea boieriei.
Să nu iei, nici să dai cu împrumut,
Căci, dând, ades pierzi bani și-amici, când iei,
Dai frâu risipei. Însă, mai cu seamă,
Fii ție însuți credicios, de-aici
Urmând întocmai precum noapte zilei,
Că n-ai să fii cu nimeni prefăcut.
Drum bun – te aibă-n pază Cel-de-Sus.

LAERT
Plec preasupus al tău – cu bine, tată.

POLONIUS
E timpul. Pleacă – slugile te-așteaptă.

(William Shakespeare. „*Hamlet”*)

Nr.	Item posibil	Răspuns așteptat	Punctaj acordat
CUNOAȘTERE și ÎNȚELEGERE			
1.	Plasează în câte un enunț sinonimele lexemelor: *amici, risipă, credincios*.	Se vor accepta oricare enunțuri logice, explicite, cu sinonimele lexemelor propuse, conform dicționarului în vigoare.	**6 puncte** **3+3** Câte 1 punct pentru alegerea potrivită a sinonimului. Câte 1 punct pentru fiecare enunț logic și explicit.
2.	Dedu mijlocul de transport cu care va călători Laert, argumentându-ți într-un enunț afirmația, cu două cuvinte/sintagme care confirmă acest lucru.	Va călători pe apă, cu o corabie: *îmbarcă-te, pânza, slugile.* Argumentarea va ține de calea pe care va călători și de mărimea ambarcațiunii.	**4 puncte** **1+1+2** 1 punct pentru numirea mijlocului de transport. 1 punct pentru justificarea afirmației. 2 puncte pentru cuvintele/sintagmele confirmatoare.
3.	Explică, în două enunțuri, înțelegerea sfatului: „Să-i asculți pe toți, dar să vorbești numai cu unii.”, subliniind relația dintre cele două verbe.	Se vor accepta explicații cu cuvinte proprii ale înțelegerii enunțului, menționând relația de antonimie dintre verbe.	**3 puncte** **1+2** 1 punct pentru menționarea antonimiei verbelor. 2 puncte pentru fiecare enunț logic (1), care va explica sensul corect al enunțului (1).
4.	Plasează în câte un enunț omofonele *o dată* și *odată*.	Se vor accepta enunțuri conform normelor în vigoare.	**2 puncte** **1+1** Câte 1 punct pentru fiecare enunț corect.
APLICARE și ANALIZĂ			
5.	Comentează, în 5-6 rânduri, sugestia unei figură de stil din versul: „Prietenii cu cercuri de oțel să-i legi de suflet.”, numindu-i tipul.	Se va accepta un răspuns în care: - este selectată corect și complet figura de stil; - este numit tipul acesteia: metaforă, simbol;	**5 puncte** **1+1+2+1** 1 punct pentru selectarea figurii de stil. 1 punct pentru numirea tipului.

		- este evidențiată sugestia contextuală a figurii de stil analizate.	2 puncte pentru comentarea adecvată și nuanțată a sugestiei contextuale. 1 punct pentru coerența comentariului.
6.	Descrie, în spațiul propus, relația *tată-fiu*, angajând două secvențe textuale.	Se va accepta un răspuns în care: - este descrisă relația dintre personaje (*fiul: de respect, de ascultare, tatăl: de responsabilitate, de grijă* etc.) - sunt selectate două secvențe care confirmă relația respectivă.	**5 puncte** **2+2+1** 2 puncte pentru descrierea conform textului (1) și nuanțată (1) a relației; Câte 1 punct (1+1) pentru fiecare secvență textuală doveditoare. 1 punct pentru coerența textului.
7.	Dedu, din fragment, două valori umane ale tatălui, însoțite de câte o secvență de text doveditoare.	Se vor accepta valori precum: *cinstea, onoarea, modestie, prietenia, cumpătarea* etc., cu secvențe doveditoare potrivite.	**4 puncte** **2+2** Câte 1 punct (1+1) pentru numirea valorii promovate de personaj. Câte 1 punct (1+1) pentru secvențele de text ilustrative.
8.	Cultivarea armonioasă a spiritului și a corpului a devenit în timpul Renașterii un scop educativ. Alege dint text două secvențe care să confirme această preocupare, comentându-le mesajul în câte un enunț dezvoltat.	Se vor accepta două enunțuri care se vor referi atât la grija umaniștilor pentru suflet, cât și pentru corp, cu secvențe doveditoare din fragment.	**4 puncte** **2+2** Câte 1 punct (1+1) pentru selectarea exemplelor din text. Câte 1 punct (1+1) pentru comentarea mesajului acestora în enunțuri pertinente.
SINTEZĂ, EVALUARE și CREARE			
9.	Elaborează câte un epitet, o comparație și o metaforă pentru sintagma *sfaturi părintești,* potrivite textului/curentului.	Se vor accepta trei figuri de stil proprii care vor respecta mecanismul de construcție specific fiecăreia și vor pune accent pe importanța sfaturilor părintești.	**6 puncte** **2+2+2** Câte 2 puncte pentru fiecare figură construită corect (1) și potrivită textului/curentului (1).
10.	Comentează, într-un text coerent, motivul *plecării la*	Se va accepta un răspuns în care:	**6 puncte** **2+1+1+2**

	drum din acest fragment, făcând referință la un basm care îl conține.	- este relevată semnificația motivului literar al *plecării la drum* în textul dat; - este consemnat un reper textual concret; - este reperat un element din text prin care se exprimă acest motiv; - este ales adecvat textul de referință; - este interpretat același motiv în textul ales; - este prezentat un exemplu relevant.	2 puncte pentru comentarea semnificației motivului literar al *plecării la drum* în textul analizat. 1 punct pentru consemnarea reperului textual. 1 punct pentru referința exactă la un basm pentru comparație, numind titlul (dacă este un basm cult, și autorul). 2 puncte pentru interpretarea motivului în textul ales, prin referințe concrete.
11.	Exprimă-ți, în spațiul rezervat, opinia personală față de sfatul tatălui cu privire la a da și a lua cu împrumut (secvența subliniată), explicând cum înțelegi acest sfat și referindu-te la o experiență proprie.	Se va accepta un răspuns în care: - este demonstrată înțelegerea sfatului și este dedusă problema; - este formulat un punct de vedere care vizează problema enunțată; - este reperat un exemplu din experiența proprie.	**6 puncte** **2+2+2** 2 puncte pentru explicarea sfatului și formularea problemei. 2 puncte pentru exprimarea clară, explicit formulată a opiniei în raport cu problema enunțată. 2 puncte pentru o referință relevantă, concretă, inclusă coerent în argumentare.
12.	Încadrează fragmentul într-un gen literar, aducând două argumente.	Se va accepta un răpuns care conține: - numirea genului dramatic al fragmentului; - două argumente pentru a demonstra apartenența textului la genul dramatic; - două secvențe ilustrative din text.	**5 puncte** **1+2+2** 1 punct pentru numirea corectă a genului. Câte 1 punct (1+1+1) pentru fiecare argument formulat corect. Câte 1 punct (1+1+1) pentru fiecare exemplu plauzibil din text.
13.	Un alt personaj al textului, Hamlet, afirmă: *„A fi om mare într-adevăr nu-nseamnă/ Să te frământi doar pentru pricini*	Se va accepta un răspuns în care: - este formulat mesajul ambelor fragmente;	**12 puncte** **2+4+2+2+2**

	mari,/ Ci să te baţi chiar pentr-un fir de pai,/ Atunci când cinstea-ţi însăşi este-n joc.” Compară, într-un text coerent de 10-12 rânduri, mesajul replicii lui Polonius cu cel dedus din replica lui Hamlet, raportându-l la idealul moral al curentului din care fac parte.	- este comparat mesajul dedus prin asemănare/ deosebire; - este raportat mesajul la idealul moral al umanismului.	Câte 1 punct (1+1) pentru formularea mesajului fiecărui fragment. Câte 2 puncte (2+2) pentru interpretarea mesajului (1) în cele două contexte, cu dovezi textuale (1). 2 puncte pentru compararea mesajului prin asemănare/deosebire. 2 puncte pentru raportarea la idealul moral al umanismului. 2 puncte pentru organizarea coerentă şi clară a ideilor.
14.	Pornind de la un fragment din poemul „Cărţile” de M. Eminescu: *„Shakespeare! adesea te gândesc cu jale,/ Prieten blând al sufletului meu;/ Izvorul plin al cânturilor tale/ Îmi sare-n gând şi le repet mereu./ […] Tu mi-ai deschis a ochilor lumini,/ M-ai învăţat ca lumea s-o citesc. […]”,* elaborează un text coerent de o pagină în care să prezinţi un autor recent studiat care *te-a învăţat să citeşti lumea*, referindu-te la două cărţi/două personaje relevante pentru experienţa ta.	Se va accepta un text în care: - este numit un autor studiat recent; - este exprimată propria părere despre creaţia acestuia; - este elucidată importanţa autorului în formarea personală; - sunt numite şi comentate două cărţi/două personaje ale autorului ales; - sunt prezentate circumstanţe doveditoare din texte; - este angajată o idee din fragmentul eminescian, cu explicarea imaginii *te-a învăţat să citeşti lumea*.	**14 puncte** **1+2+2+4+2+2+1** 1 punct pentru numele autorului. 2 puncte pentru argumentarea alegerii. 2 puncte pentru sublinierea importanţei acestuia în formarea personală. 4 puncte (2+2) pentru referinţa la două texte/două personaje ale autorului ales: titlul (1) şi argumentarea valorii (1). 2 puncte (1+1) pentru angajarea circumstanţelor din textele menţionate. 2 puncte pentru referinţa la fragmentul eminescian şi explicarea imaginii extrase pentru generic. 1 punct pentru coerenţa textului elaborat.

Unităţi de conţinut:

CLASICIMUL
ILUMINISMUL

I. Privire de ansamblu asupra curentelor

Nr.	Item posibil	Răspuns așteptat	Punctaj acordat
CUNOAȘTERE și ÎNȚELEGERE			
1.	Clasifică următorii autori în două curente: M. de Cervantes, Moliere, La Fontaine, Petrarca. *Iluminism:* *Clasicism:*	Iluminism: *M. de Cervantes, Petrarca* Clasicism: *Moliere, La Fontaine*	**4 puncte** **1+1+1+1** Câte 1 punct pentru fiecare răspuns corect.
2.	Numește câte un autor din literatura universală și câte un text reprezentativ al acestuia pentru două curentele studiate în acest semestru.	Se vor acepta nume complete de autori și titluri ale textelor reprezentative, conform studiului la clasă.	**4 puncte** **2+2** Câte 1 punct (1+1) pentru fiecare autor numit. Câte 1 punct (1+1) pentru fiecare titlu reprezentativ.
3.	Explică, într-un enunț dezvoltat, diferența dintre *curent cultural* și *curent literar*.	Se vor acepta răspunsuri în limita teoriei literare actuale.	**4 puncte** **2+1+1** Câte 1 punct (1+1) pentru definirea specificului fiecărei noțiuni. 1 punct pentru formularea diferenței. 1 punct pentru elaborarea răspunsului.
4.	Motivează în două enunțuri preferința clasicismului pentru una din specii: *fabulă, comedie, odă, pastel.*	Se va accepta orice răspuns care elucidează specificul unei specii literare în relație cu principiile/trăsăturile clasicismului.	**3 puncte** 3 puncte pentru motivarea clară (1) și justificată (1) a preferinței, subliniind o trăsătură a curentului (1).
5.	Definește **fabula**, numind doi autori (din literatura universală și română) care au cultivat această specie.	Se va accepta o definiție în limita teoriei literare în vigoare. Autorii numiți trebuie să reprezinte specia și să fie unul român și unul universal.	**4 puncte** **2+2** 2 puncte penru definirea corectă (1) și completă (1) a speciei. Câte 1 punct (1+1) pentru fiecare autor reprezentativ.
APLICARE și ANALIZĂ			

6.	Scrie titlul unei comedii (din literatura universală sau română), indicând autorul, cu precizarea unui viciu criticat în acest text.	Se va considera corect un răspuns care indică numele unui autor (român sau universal) de comedie, cu titlul unui text și numirea unui viciu de bază criticat de acesta (*lăcomie, prostie, viclenie* etc.).	**3 puncte** **1+1+1** 1 punct pentru titlul corect. 1 punct pentru indicarea autorului. 1 punct pentru deducerea viciului criticat de text.
7.	Stabilește corespondența unui detaliu/element din imaginea alăturată cu un principiu estetic al fiecărui curent propus, argumentând în câte un enunț răspunsul. *Clasicism :* *Iluminism:*	Se va accepta un răspuns în care: - este numit câte un simbol (soare, sabie, cântar/ balanță, ochi legați etc.) din imagine pentru fiecare curent; - este interpretată semnificația generală a simbolului, prin raportare la specificul fiecărui curent.	**6 puncte** **2+2+2** Câte 1 punct (1+1) pentru identificarea simbolurilor din imagine. Câte 1 punct (1+1) pentru relevarea semnificației simbolului în general. Câte 1 punct (1+1) pentru raportarea la curent.
8.	Explică, în 3-4 rânduri, înțelegerea următorului principiu iluminist: *Emanciparea omului simplu prin cultură.*	Se va accepta un răspuns care explică clar sensul principiului și motivează interesul iluminiștilor pentru acesta.	**4 puncte** **2+1+1** 2 puncte pentru explicarea logică și pertinentă a principiului. 1 punct pentru motivarea interesului iluminiștilor față de cultură și cunoaștere. 1 punct pentru formularea coerentă a explicației.
9.	Comentează, în 5-6 rânduri, semnificația unui simbol identificat în imaginea	Se va accepta un răspuns în care:	**4 puncte** **1+1+2**

	alăturată, raportându-l la *Iluminism*. 	- este numit un simbol din imagine: soare în întuneric, făclie, carte, balanță, instrumente pentru scris etc. - este relevată semnificația simbolului în general; - este interpretată semnificația contextuală, prin raportare la *Iluminism*.	1 punct pentru identificarea simbolului în imagine. 1 punct pentru relevarea semnificației simbolului în general. 2 puncte pentru interpretarea semnificației simbolice în contextul curentului.
SINTEZĂ, EVALUARE și CREARE			
10.	Motivează, în spațiul rezervat, preferința iluminiștilor pentru *călătorie*, făcând referință la un text literar care conține acest motiv.	Se va accepta un răspuns în care: - este relevată semnificația motivului literar al *călătoriei* în textele iluministe; - este reperat un exemplu de text care conține acest motiv; - este interpretat motivul în textul ales; - este prezentat un exemplu relevant.	**6 puncte** **2+2+2** 2 puncte pentru comentarea semnificației motivului literar al *călătoriei* în textele iluministe. 2 puncte pentru referința exactă la un text literar, numind titlul (1) și autorul (1). 2 puncte pentru interpretarea motivului în textul ales, prin referințe concrete.
11.	Numește trei valori promovate de *Clasicism*, justificând, în 3-4 enunțuri, importanța uneia dintre ele în formarea tânărului contemporan.	Valori: *onoarea, demnitatea, dreptatea, curajul, eticheta, rațiunea, datoria, familia, prietenia* etc. Se va accepta un text care va justifica actualitatea unei valori clasiciste, în raport cu formarea unui tânăr.	**6 puncte** **3+2+1** Câte 1 punct (1+1+1) pentru numirea valorilor clasiciste. 2 puncte pentru susținerea argumentată a actualității uneia dintre ele. 1 punct pentru relaționarea valorii alese cu formarea tânărului contemporan.
12.	Imaginează-ți că ești un scriitor iluminist. Scrie, în limita a 10	Se va accepta un text, adresat tinerilor contemporani, care să	**10 puncte** **1+6+2+1**

	rânduri, un apel către tinerii contemporani, subliniind două valori pentru care pledezi.	facă referință la două valori iluministe: *libertate, cunoaștere, muncă, toleranță, emancipare, integrare în natură, rațiune, morală, educație în familie* etc. Vor fi respectate rigorile tipului de text solicitat.	1 punct pentru formularea adresării. Câte 3 puncte pentru sublinierea (1) și comentarea explicită (2) a importanței valorilor iluministe. 2 puncte pentru tonalitatea militantă, solemnă, convingătoare a apelului. 1 punct pentru structurarea textului.

II. Analiza unui text iluminist

Citește textul propus și realizează în baza lui următorii itemi:

Mama îmi lăsase câteva romane. Ne apucam să le citim după cină, tata și eu. La început nu era vorba decât să mă deprindă cu lectura grație unor cărți plăcute, dar, în curând, interesul deveni atât de mare, încât citeam rând pe rând, fără încetare, și ne petreceam nopțile cu această îndeletinicire. Nu ne puteam niciodată despărți decât la sfârșitul volumului. Uneori tata, auzind dimineața rândunelele, spunea rușinat: „Haide la culcare, sunt mai copil decât tine!”.

În puțină vreme, am căpătat, prin această metodă primejdioasă, nu numai o mare ușurință de a citi și de a mă înțelege, dar o cunoaștere a pasiunilor, unică la vârsta mea. N-aveam nici o ideie despre lucruri, când toate simțămintele îmi erau deja cunoscute. Nu făptuisem nimic, dar simțeam totul.

(Jean-Jacques Rousseau. „*Confesiuni”*)

Nr.	Item posibil	Răspuns așteptat	Punctaj acordat
CUNOAȘTERE și ÎNȚELEGERE			
1.	Oferă varianta modernă pentru cuvintele: *îndeletnicire, simțăminte.*	*Îndeletnicire – ocupație, preocupare* *Simțăminte – sentimente, emoții*	**2 puncte** **1+1** Câte 1 punct pentru fiecare variantă corectă.
2.	Construiește câte un enunț cu sinonimele contextuale ale lexemelor *grație, fără încetare, rușinat.*	Se vor accepta oricare enunțuri logice, explicite, cu sinonimele contextuale ale lexemelor, conform dicționarului în vigoare.	**6 puncte** **3+3** Câte 1 punct (1+1+1) pentru alegerea potrivită a sinonimului.

			Câte 1 punct (1+1+1) pentru fiecare enunț logic și explicit.
3.	Explică, în câte un enunț, sensul expresiilor „rând pe rând” și „rând cu rând”.	Se vor accepta explicații cu cuvinte proprii ale înțelegerii secvențelor.	**4 puncte** **2+2** Câte 2 puncte pentru fiecare enunț logic (1), care va explica sensul corect al expresiei (1).
4.	Selectează antonimele din finalul textului, comentând, într-un enunț dezvoltat, efectul stilistic al acestora.	*nimic-totul* Se va accepta un enunț care va comenta logic perechea antonimică, cu referire la cuvintele pe care le determină.	**3 puncte** **1+2** 1 punct pentru identificarea perechii antonimice. 2 puncte pentru comentariul logic și adecvat.
5.	Transcrie trei cuvinte din câmpul semantic al lecturii.	*romane, cărți, volum, lectură*	**3 puncte** **1+1+1** Câte 1 punct pentru fiecare substantiv din câmpul semantic propus.
APLICARE și ANALIZĂ			
6.	Explică, în două enunțuri, lipsa numelor personajelor din fragment, cu referire la titlul textului.	Se va accepta o explicație în care se va elucida valoarea confesivă a textului, de narațiune la persoana I, care anulează nevoia de nume, relația dintre personaje fiind esențială.	**4 puncte** **1+3** 1 punct pentru descifrarea termenului din titlu. 3 puncte pentru comentarea efectului stilistic al absenței numelor personajelor, cu referire la tipul narațiunii.
7.	Comentează, în 5-6 rânduri, epitetul (*metodă) primejdioasă,* cu referire la contextul istoric în care a fost scris textul.	Se va accepta un răspuns în care: - este evidențiată sugestia contextuală a figurii de stil analizate; - este relaționată sugestia epitetului cu atitudinea/ percepția față de lectură în perioada iluministă.	**5 puncte** **2+2+1** 2 puncte pentru comentarea adecvată și nuanțată a sugestiei contextuale. 2 puncte pentru relaționarea cu contextul istoric al iluminismului. 1 punct pentru coerența comentariului.

8.	Descrie, în spațiul propus, relația *tată-fiu*, angajând două secvențe textuale.	Se va accepta un răspuns în care: - este descrisă relația dintre personaje (de prietenie, de respect, de înțelegere, *didactică* etc.) - sunt selectate două secvențe care confirmă relația respectivă.	**5 puncte** **2+2+1** 2 puncte pentru descrierea conform textului (1) și nuanțată (1) a relației; Câte 1 punct (1+1) pentru fiecare secvență textuală doveditoare. 1 punct pentru coerența textului.
9.	Formulează, în baza textului, două rosturi ale lecturii, cu câte un citat în sprijinul afirmației.	Se vor accepta formulări cu cuvinte proprii ale rostului lecturii, conform textului, clar formulate și sprijinite cu citate ilustrative din fragment.	**6 puncte** **4+2** Câte 2 puncte (2+2) pentru formularea rostului lecturii, conform textului (1) și clar formulate (1). Câte 1 punct (1+1) pentru fiecare citat ilustrativ.
SINTEZĂ, EVALUARE și CREARE			
10.	Exprimă-ți, în spațiul rezervat, opinia față de insistența iluminismului de a cultiva rațiunea, de a persevera în cunoaștere, referindu-te la o experiență proprie.	Se va accepta un răspuns în care: - este formulat un punct de vedere care vizează problema enunțată; - este reperat un exemplu din experiența proprie.	**4 puncte** **2+2** 2 puncte pentru exprimarea clară, explicit formulată a opiniei în raport cu problema enunțată. 2 puncte pentru o referință relevantă, concretă, inclusă coerent în argumentare.
11.	Comentează, într-un text coerent, motivul *educației în familie* din acest fragment, făcând referință la un curent cultural care o promovează și la un alt text care îl conține.	Se va accepta un răspuns în care: - este relevată semnificația motivului literar al *educației în familie* în textul dat; - este consemnat un reper textual concret; - este reperat un element din text prin care se exprimă acest motiv; - este numit iluminismul, drept curent cultral care	**8 puncte** **2+1+1+2+2** 2 puncte pentru comentarea semnificației motivului literar al *educației în familie* în textul analizat. 1 punct pentru consemnarea reperului textual. 1 punct pentru numirea iluminismului drept promotor.

		promovează educația în familie; - este ales adecvat textul de referință; - este interpretat același motiv în textul ales; - este prezentat un exemplu relevant.	2 puncte pentru referința exactă la textul ales pentru comparație, numind titlul (1) și autorul (1). 2 puncte pentru interpretarea motivului în textul ales, prin referințe concrete.
12.	Interpretează, în două enunțuri, relația titlului fragmentului prin raportare la tipul naratorului.	Se consideră corect un răspuns care numește tipul naratorului: la persoana I, intradiegetic, personaj, subiectiv și raportează la titlul fragmentului care subliniază natura memorialistică, de graniță a textului.	**4 puncte** **1+2+1** 1 punct pentru descifrarea semnificației titlului. 2 puncte pentru determinarea tipului naratorului: numirea (1) și demonstrarea cu text (1). 1 punct pentru relaționarea titlului cu tipul naratorului.
13.	Numește titlul și autorul unui text pe care îl consideri o „lectură plăcută”, argumentându-ți alegerea în două enunțuri.	Se va accepta oricare titlu, cu indicarea autorului, argumentarea *plăcerii lectur*ii fiind clară și nuanțată.	**4 puncte** **1+1+2** 1 punct pentru titlul textului. 1 punct pentru autorul acestuia. 2 puncte pentru argumentarea clară și nuanțată a alegerii.
14.	Elaborează, în spațiul rezervat, textul unei posibile scrisori a naratorului, ajuns la vârsta maturității, către tatăl său.	Se va accepta textul unei scrisori, cu includerea informațiilor din textul-suport. În text se vor utiliza convențiile acestui tip de compunere.	**8 puncte** **1+1+2+1+1+1+1** 1 punct pentru indicarea destinatarului. 1 punct pentru adresare. 2 punct pentru respectarea rolurilor propuse și racordarea la textul-suport. 1 punct pentru tonul de respect/de recunoștință al textului. 1 punct pentru coerența textului scrisorii.

			1 punct pentru organizarea textului în pagină. 1 punct pentru semnătură.
15.	Elaborează un text reflexiv de o pagină despre felul în care te formează lecturile, referindu-te la două cărți recent descoperite.	Se va accepta un text în care: - este exprimată propria părere despre rostul lecturilor; - este elucidată importanța acestora în formarea personală; - sunt numite și comentate două cărți recent descoperite; - sunt prezentate circumstanțe doveditoare din texte; - este formulată o concluzie în baza reflecției.	**10 puncte** **1+2+4+2+1** 1 punct pentru formularea opiniei despre rostul lecturii. 2 puncte pentru sublinierea importanței acesteia în formarea personală. 4 puncte pentru referința la două texte recent descoperite: titlul (1) și argumentarea alegerii. 2 puncte (1+1) pentru angajarea circumstanțelor din textele menționate. 1 punct pentru concluzia pertinentă din finalul textului.

Total: 107 itemi